

geworden. En dat leven des gezins in zijn onuitputtelijken rijkdom te doen schitteren; wat er strams aan was, soepel, wat erin verkleumde, warmer, wat er zondigs in woelde reiner te maken; en dan over dat gezellige, drukke leven om het huisaltaar nog een ander tooverlicht dan van den huishaard te laten spelen, — dát is het, wat Cats in zijn eindelooze variatiën, maar toch altoos al zijn kracht op dit ééne doelwit saamtrek-kend, ten beste van ons volk heeft bestaan.

Dingt ge hier nu op af, dat de goede beste praatvaêr, die in de kamerjapon door zijn slabedden wandelde, dit dan toch wat al te papa-achtig, in te platte taal, soms onkiesch, op het kantje van het onkuische af, en bijna altoos te moraliseerend gedaan heeft, dan ga ik goedschiks bij die klacht een goed eind weegs met u. Er valt niets tegen in te brengen; het zich altoos opsluiten in het ordinaire leven heeft ook Cats' moraal te ordinair, en juist daardoor niet zelden immoreel gemaakt. Hier en daar vonken in zijn minnetafereeltjes wel terdege sprankjes, waarbij niet alle vlas vertrouwd is. Soms gerijmeld en geleuterd, dat de coren er u moe bij worden, heeft buiten kijf ook Cats bij het afgaan zijner dagen. Al te vaderlijk is Cats altoos geweest. En het taaldamast en taalkristal van een Vondel en een Bilderdijk heeft nooit op zijn burgertafel bij den luchter geglinsterd.

Maar te ver moogt ge deze grievenceel ook niet trekken. De tinten van Vondels palet zouden bij de tafereeltjes, die Cats ons bood, niet gepast hebben. Niet uit marmer, maar uit terra-cotta moest hij zijn beelden boetseeren. Bij zijn lager genre hoorde een lager soort van taal. Maar over die ordinaire taal bezat hij dan ook zoo onbetwistbaar meesterschap; die kneedde hij met zulk een kunstvaardigheid; en daar zong hij uit zoo zoet en zangerig, dat het ons aan taalsmaak schort, zoo die taal ons taaloor niet streelt. Dat niet Cats' minnepoëzy in de zestiende, maar wel de Fransche romans in de zeventiende eeuw, onze huislijke zeden bedierven, weet ge ook wel, en dat Cats juist zóólang in ons land gelezen is, als de zuiverheid onzer huislijke zeden nog met de blankheid van ons koper en het sneeuw wit van het marmer onzer gangen om den eerepalm dong, is op het punt van uw sexueele grief zijn genoegzame vrijspraak.¹¹³⁾ Geleuterd heeft hij soms, maar is dan Bilderdijk nooit in gerijmel verlopen? Quandoque dormitat bonus Homerus. En wie spreekt hier Vondel, wie Goethe, wie Schiller zelfs vrij? En houdt ge aan, en werpt mij tegen, dat